

Treneris Vladimirs Točko: «Futbols ir šahs kustībā»

Vladimirs Točko (no labās) kopā ar kolēģi un savu kādreizējo audzēkni Daini Binderu

Trenera Vladimira Točko mazās cerību zvaigznītes – 2012. un 2013. gadā dzimušo zēnu komanda

Lidija Kirillova

Gaidot sarunu ar Preiļu novada Bērnu un jauniešu sporta skolas futbola treneri Vladimiru Točko, atsaucu atmiņā senākus gadus, Preiļos ar sportu saistītos notikumus, prātoju par intervijas jautājumiem. Realitātē sanāca pavisam citādāk – itin kā treneris jau iepriekš būtu jautājumus dzirdējis, tāpēc bija lieki pārtraukt viņa stāstījumu. Klausījos un arvien vairāk pārliecinājos, ka manā priekšā ir cilvēks, kuram darbs profesijā ir ne vien dzīves papildījums, bet arī prieks un gandarījums.

Šī gada 2. februārī, suminot Preiļu novada sporta laureātus un Preiļu novada Bērnu un jauniešu sporta skolas saimi 60 gadu jubilejā, nominācijā "Par mūža ieguldījumu sportā" balvu saņēma arī Vladimirs Točko. Noteikti pelnīti, jo, sākot kā sporta skolotājs, par futbola treneri Preiļos strādā kopš 1974. gada.

Vai frāze «Par mūža ieguldījumu» jums nelikās mazliet mulsinoša?

– Ko lai saka, pieņemu to kā faktu un īpaši nesatraucos, jo pašlaik vēl strādāju un domāju, ka mans darba mūžs kādu laiku turpināsies.

Visam ir sākums. Kā jūšos radās saikne ar sportu, tajā skaitā ar futbolu?

– Pēc Preiļu 2. vidusskolas absolvēšanas iestājos toreizējā fizikultūras institūtā, pēc kura pabeigšanas sāku strādāt par sporta skolotāju Preiļos, savā skolā. Kāpēc es izvēlējos šo profesiju? Cik sevi skolas gados atceros, visu laiku spēlēju futbolu. Mums bija brīnišķīgs treneris, patiesībā fizikas skolotājs, Henrihs Gorskis, kuram futbols bija lielā aizraušanās. Savukārt viņa sieva Olga bija sporta skolotāja. Šo pedagogu tandēms daudzus pievērsa sportam, es jau pamatskolas laikā sapratu, ka man patīk sports un labprāt mācītu bērnus. Tieši tik vienkāršs bija sākums.

Atceros, ka pirmais panākums bija skolas komandas piedalīšanās toreiz populārājās Imanta Sudmaļa kausa sacensībās. Izcīnījām pirmo vietu, mani kā vārtsargu atzina par labāko. Vidusskolas gados jau biju stingri izlēmis kļūt par sporta skolotāju un nopietni pievērsos savas fiziskās formas uzlabošanai.

Studiju gados turpināju spēlēt futbolu Preiļos, brīvajā laikā vadīju treniņus skolēniem. Tolaik sporta skolā futbola nodaļas vēl nebija, tāpēc darbojāties Preiļu 2. vidusskolā. Piedalījāties dažādās sacensībās, piemēram, «Ādas bumba», regulāri iekļuvām finālos, izcīnījām labas vietas. Kā pedagogs skolā nostrādāju vienu gadu. Tikko biju izveidojis ģimeni, kad man piedāvāja sporta skolas direktora vietu. Tie bija padomju laiki, mani iebildumi, ka gribu būt pedagogs, treneris, netika ņemti vērā. Nācās piekrist, četrus gadus par direktoru nostrādāju. Man kā jaunam cilvēkam bez dzīves pieredzes tas nācās ļoti grūti, bet vienlaikus arī daudz iemācījies. Ceturtajā gadā sapratu, ka administrēšana nav mans lauciņš, es esmu pedagogs, treneris, tā varu dot daudz vairāk labuma. Atgriezies pie saviem iepriekšējiem skolotāja pienākumiem Preiļu 2. vidusskolā. Trenēju skolas futbola komandu, izveidoju hokeja komandu. Ar ekipējumu palīdzēja rajona vadība cerībā, ka spodrināsim Preiļu rajona slavu. Cīnījāties godam, sacensībās «Zelta ripa» reiz pat trešo vietu Latvijā izcīnījām.

Vasarā futbols, ziemā hokejs – skolēni visu gadu svaigā gaisā darbojas, norūdījās un bija veseli.

Jā, kādreiz bija normālas ziemas, kad ripu varēja dzenāt atklātos ledus laukumos...

– Ziemas bija īstas, taču par citām iespējām nevarēja pat sapņot – sporta infrastruktūras vienkārši nebija. Vēlāk, kad sporta skolu sāka vadīt Jevģenijs Boļšakovs, sākās sporta celtnu būvniecība. Tā bija kā sava veida revolūcija, kad sporta skolai uzbūvēja jauno zāli. Pricējāties par

katru iespēju uzlabot treniņu apstākļus. Tas bija liels grūdiens sporta attīstībā Preiļu rajonā. 1985. gadā sporta skolā tika atvērta futbola nodaļa, tajā kā pilntiesīgas grupas tika iekļautas arī manis trenētās komandas. Sāku strādāt kā futbola treneris. Tad rekonstruēja stadionu, futbola laukumam bija lielisks zāles segums. Bija grēks slukti spēlēt, to pierādīja ne tikai bērnu un jauniešu komandas, bet arī pieaugušo komanda, kas ar labiem panākumiem spēlēja pirmajā līgā un vienu gadu pat augstākajā līgā.

Kad jaunu sporta zāli uzbūvēja Preiļu 1. pamatskolā, tas bija vēl viens grūdiens sporta attīstībā – sākās treniņi volejbola nodaļā. Pateicoties entuziastiem, daudzi bērni aizrāvās ar galda tenisu.

« Esmu daudz domājis, kur tad īsti slēpjas kāda sporta veida panākumu atslēga un popularitāte. Likumsakarību ķēdīte ir vienkārša. Pirmkārt, nepieciešama laba materiāltehniskā bāze. Otrkārt, bērni, daudz bērnu, kuri ir ieinteresēti trenēties. Treškārt, treneris, kas, manuprāt, ir galvenā figūra. Un vēl – panākumi būs tad, ja starp treneri, bērniem un viņu vecākiem būs sapratne un sadarbība.

Mana dzīves un darba pieredze rāda, ka bērns gūs panākumus tad, ja viņu no visas sirds atbalstīs vecāki. Komandas sporta veidi ir gluži kā dzīves mikromodelis. Sākumā ir svarīgi, cik ieinteresēts sportā ir pats bērns, bet vēlāk, pusaudža gados, lielāka nozīme ir tam, kā jauniešs uztver komandu. Viņiem ir jāiemācās spēlēt gudru futbolu, uzskatu, ka futbols ir šahs kustībā. Man tā vienmēr bijusi prioritāte, tāpēc treniņos pušiem dodu uzdevumus, kas viņiem liek domāt un pieņemt lēmumus.

Vasarā Vladimirs aizvadīja pie meitas Olgas ģimenes Spānijā, pa pilnam izbaudot sauli un jūru

Pilnīgi skaidrs, ka nebūt ne visi sporta skolas audzēkņi kļūs par izciliem sportistiem, tāds arī nav mūsu mērķis. Taču sasniegumi no sirds iepriecina. Lepojos ar savu meitu Olgu, kura, sākot trenēties sporta skolā Preiļos, kļuva par profesionālu volejbolisti. Septiņpadsmit gadu vecumā viņa jau spēlēja Latvijas izlasē. Eiropas čempionāta atlases sacensībās viņu ievēroja profesionālo volejbola klubu pārstāvji no Francijas un uzaicināja spēlēt Eiropā. O, tas bija visu manu kļūsto sapņu piepildījums un tāds lepnums par savu bērnu! Olga spēlēja ļoti profesionāli, vispirms klubā netālu no Parīzes, tad trīs gadus Kannās čempionu līgā. Vēlāk spēlēja Šveicē, Grieķijas klubos, arī Krievijā. Pateicoties Olgai, esmu izceļojis un pusi Eiropas redzējis. Tā man bija kā sava veida stažēšanās, jo vēroju treniņus ne tikai volejbolā, bet arī futbolā, šo to pārņemu savā ik-

dienā, redzēju, kāda ir sporta dzīve Eiropā. Tagad mans nepiepildītais sapnis ir, ka arī kāds talantīgs futbolists kļūst par profesionāli un izies, kā saka, plašākos ūdeņos. Ir, protams, labi spēlētāji no Preiļiem, piemēram, telpu futbola izlasē, taču sapņoju par ko vairāk.

Teicāt, ka jaunajiem futbola spēlētājiem jāmacās domāt. Jums ir liela pieredze, vai varat salīdzināt, kā bija agrāk un tagad? Paaudzes nomainījušās...

– Sporta skolā man bijuši jau desmit izlaidumi, tāpēc labi varu salīdzināt. Ir milzīga atšķirība starp bērniem, kurus trenēju, kad biju jauns, un tagadējiem. Lai gan sākumā nebija tik labas futbola infrastruktūras, bērni uz treniņiem nāca ar sajūsmu. Tagad ir telefonu, datoru un interneta laikmets, bērni ar tehnoloģijām un ierīcēm kā saauguši, pat necenšas domāt paši. Tāpēc es neļauju telefonus ņemt ne uz treniņiem, ne sacensībām. Šajā ziņā svarīga ir ģimenes kopējā attieksme pret ierīču izmantošanu. Pat mani bijušie audzēkņi, kad atnāk uz treniņiem vai sacensībām, redz atšķirību un saka – mēs bijām apķērīgāki. Ja kādreiz futbola pamatus varēju bērniem iemācīt divu gadu laikā, tad tagad paiet trīs, četri vai pat pieci gadi.

Tomēr ne viss ir slukti. Piemēram, pašlaik trenēju puikas, kuri dzimuši 2012. un 2013. gadā. Ļoti priecājos, ka izveidojusies brīnišķīga sadarbība ar jauno sportistu vecākiem. Viņi interesējas par treniņu norisi, atbalsta mani kā treneri. Strādājam aizrautīgi, ceru, ka pēc gadiem pieciem mums būs teicami jaunie futbolisti.

Gribu uzsvērt, ka ģimenes uzdevums ir ne vien radīt bērnam labus apstākļus, bet dot vēlmi, lai viņš gribētu mācīties. Ja tā būs, tad nenāksies saskarties ar problēmām nedz skolā, nedz sportā. Protams, panākumi ir atkarīgi arī no trenera, lai viņš patiesi un no sirds mīlētu konkrēto sporta veidu un bērnus. Man personīgi trenera darbs nes ne tikai gandarījumu, bet arī rada enerģiju. Citi brīnās, ka es jau septiņus gadus pensijā, bet vēl strādāju. Ko lai saka, man ir interesanti, daru to ar prieku.

Nav jau tā, ka sporta skolā tikai seniori vien. Treneru kolektīvs pamazām atjaunojas. Viens no jaunajiem kolēģiem ir mans kādreizējais audzēknis Dainis Binders. Viļānietis, bet savulaik spēlēja mūsu komandā. Futbola treneris ir arī Olīta Jermakoviča, kura savulaik spēlēja meiteņu komandā. Tagad licencēta trenere un strādā ļoti produktīvi, bieži iesaku vecākiem ar viņu sadarboties.

Gūt panākumus ir grūti?

– Atceros savas pirmās komandas pirmo spēli ar daugavpīliešiem. Zaudējām ar rezultātu 17:1. Iedomājieties to šoku! Taču pēc trim gadiem jau spēlējām līdzīgi ne tikai ar Daugavpili, bet savā vecuma grupā bijām otrie labākie Latvijas skolēnu spartakiādē. Tādi panākumi bijuši vairākkārt, 2001. gadā pat izcīnījām pirmo vietu. Panākumu pamatā ir bijis darbs, darbs un vēlreiz smags darbs treniņos.

Esat apmierināts ar to, kādi bijuši aizvadītie darba gadi?

– Jā, jo man patīk strādāt ar bērniem. Eju uz darbu ar prieku un gūstu darbā prieku – kas var būt labāks par to! Te gan nav runa par treneru un pedagogu atalgojumu, tas nav pietiekams. Tāpēc jaunie treneri un skolotāji, kuriem ir ģimenes, cenšas strādāt vairākos darbos, lai pietiktu iztikai.

Dzīvē visādi bijis, arī ļoti smagi, bet esmu laimīgs. Man ir mīļš darbs, ko nemainītu ne pret ko. Pricējājos, ka mazdēls, kurš kopā ar ģimeni dzīvo Spānijā, sācis nopietni trenēties basketbolā. Arī dēla Igora dzīve saistīta ar sportu, viņš ir fitnesa treneris, nodarbojas ar riteņbraukšanu. Man ir laimīgs mūžs, ko vadu savā dzimtajā pilsētā – vislabākajā vietā pasaulē. ▣

«Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem». «Par projekta raksta «Treneris Vladimirs Točko: «Futbols ir šahs kustībā»» saturu atbild SIA «Vietējā»».

MAF Mediju atbalsta fonds